

Zevende Internationale Olympiade in de Theoretische, Mathematische en Toegepaste Taalkunde

Wrocław (Polen), 26–31 juli 2009

Opgaven van de individuele wedstrijd

Regels voor het opschrijven van de antwoorden

1. Schrijf de formulering van de opgave niet over. Schrijf de oplossing van elke opgave op een apart vel (of vellen) papier. Zet op elk vel het nummer van de opgave, je plaatsnummer en je achternaam. Dit om te zorgen dat je antwoorden op de juiste manier worden nagekeken.
2. Beargumenteer je antwoorden goed. Ook een geheel goed antwoord levert minder punten op als het niet wordt uitgelegd.

Opgave Nr 1 (20 punten). Gegeven zijn woordgroepen in het Nederlands en hun vertalingen in het Soelka:

1 betelnoot	<i>a vhoi a tgiang</i>
1 yam	<i>a tu a tgiang</i>
2 betelnoten	<i>a lo vhoi a lomin</i>
2 kokosnoten	<i>a lo ksie a lomin</i>
3 betelnoten	<i>o vuo a korlotge</i>
3 broodvruchten	<i>a moulang hori orom a tgiang</i>
4 yams	<i>o sngu a korlolo</i>
6 yams	<i>o sngu a ktiëk hori orom a tgiang</i>
7 betelnoten	<i>o vuo a ktiëk hori orom a lomin</i>
10 broodvruchten	<i>a lo ngaitegaap hori orom a moulang</i>
10 kokosnoten	<i>a lo ngausmia hori orom a lomin</i>
10 yams	<i>o sngu a lo ktiëk</i>
15 kokosnoten	<i>o ngausmia a korlotge hori orom a korlotge</i>
16 kokosnoten	<i>o ngausmia a korlolo</i>
18 broodvruchten	<i>o ngaitegaap a korlolo hori orom a moulang</i>
18 yams	<i>o sngu a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlotge</i>
19 betelnoten	<i>o vuo a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlolo</i>
20 yams	<i>o sngu a mhelom</i>

(a) Vertaal in het Nederlands:

a ksie a tgiang
o ngaitegaap a korlotge
o ngausmia a ktiëk
o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang

(b) Vertaal in het Soelka:

2 yams
14 yams
15 broodvruchten
20 betelnoten

△ Het Soelka behoort tot de familie van de Oost-Papoeatalen. Het wordt door ongeveer 3500 mensen gesproken in de provincie East New Britain van Papoea-Nieuw-Guinea.

Betelnoten zijn eigenlijk zaden van een bepaald soort palm. Een yam is de eetbare knol van de gelijknamige tropische plant.

—*Evgenia Korovina, Ivan Derzhanski*

Opgave Nr 3 (20 punten). Hieronder volgen de namen van 24 Birmese kinderen en hun geboortedata:

jongens		meisjes	
naam	geboortedatum	naam	geboortedatum
kaṅ myaʔ	01-06-2009	paṅ we	04-06-2009
zeiya cə	09-06-2009	thouṅ uṅ	06-06-2009
pyesouṅ auṅ	18-06-2009	khiṅ le nwɛ	08-06-2009
ne liṅ	20-06-2009	wiṅ i muṅ	10-06-2009
lwiṅ koko	24-06-2009	mimi khaiṅ	18-06-2009
phouṅ naiṅ thuṅ	25-06-2009	su myaʔ so	30-06-2009
myo khiṅ wiṅ	02-07-2009	susu wiṅ	07-07-2009
tiṅ mauṅ laʔ	04-07-2009	yadana u	08-07-2009
khaiṅ miṅ thuṅ	06-07-2009	tiṅ za mə	11-07-2009
wiṅ cə auṅ	08-07-2009	yinyiṅ myiṅ	15-07-2009
theʔ auṅ	11-07-2009	kepi thuṅ	20-07-2009
shaṅ thuṅ	21-07-2009	shu maṅ cə	21-07-2009

Op 14-06-2009, 16-06-2009, 24-06-2009, 09-07-2009, 13-07-2009 en 18-07-2009 werden nog zes Birmese kinderen geboren. Dit zijn hun namen:

- jongens: ṅwe siṅbu, so mo cə, ye auṅ naiṅ
- meisjes: daliya, e tiṅ, phyuphyu wiṅ

Wie werd wanneer geboren?

△ De Birmese namen worden in een vereenvoudigde Latijnse transcriptie gegeven. **c** ≈ *tsj* in *tsjech*, **ɛ** is een open *e*, **h** geeft aspiratie (uitspreken met aanblazen) van de voorafgaande medeklinker aan, **ŋ** = *ng* in *eng*, **ŋ** geeft een nasale uitspraak van de voorafgaande klinker aan, **ə** is een open *o*, **ɸ** ≈ de Engelse *th* in *with*, **y** = *j* in *jas*, **ʔ** is een medeklinker (de zg. glottisslag).

—Ivan Derzhanski, Maria Cydzik

Opgave Nr 4 (20 punten). Gegeven zijn Oudindische woordstammen waarvan wordt aangenomen dat ze de oorspronkelijke (Proto-Indo-Europese) plaats van de klemtoon hebben behouden. Ze zijn door middel van een streepje verdeeld in wortel en achtervoegsel. De beklemtoonde klinker wordt aangeduid met het teken ˘.

<i>vṛk-a-</i>	wolf	<i>vádh-ri-</i>	gecastreerd	<i>púr-va-</i>	eerste
<i>vadh-á-</i>	dodelijk wapen	<i>dhū-má-</i>	rook	<i>bhṛm-i-</i>	beweeglijk
<i>sād-á-</i>	(het) te paard zijn	<i>dṛ-ti-</i>	leren zak	<i>krṣ-í-</i>	landbouw
<i>puṣ-tí-</i>	voorspoed	<i>ghṛ-ṇi-</i>	hitte	<i>stó-ma-</i>	hymne
<i>sik-tí-</i>	uitstroming	<i>ghṛ-ṇá-</i>	hitte	<i>dar-má-</i>	vernieler
<i>pī-tí-</i>	(het) drinken	<i>kā-ma-</i>	wens	<i>nag-ná-</i>	naakt
<i>gá-ti-</i>	gang			<i>vák-va-</i>	rollend

(a) Verklaar waarom dit materiaal niet kan worden gebruikt om de plaats van de klemtoon te bepalen in de volgende woordstammen: *bhāg-a-* ‘lot’, *pad-a-* ‘stap’, *pat-i-* ‘heer’, *us-ri-* ‘ochtendgloren’.

(b) Geef de klemtoon aan in de hieronder gegeven stammen:

<i>mṛdh-ra-</i>	vijand	<i>tan-ti-</i>	touw	<i>svap-na-</i>	slaap	<i>abh-ra-</i>	wolk
<i>phe-na-</i>	schuim	<i>bhār-a-</i>	last	<i>bhū-mi-</i>	aarde	<i>ghan-a-</i>	(het) doden
<i>stu-ti-</i>	lof	<i>dū-ta-</i>	boodschapper	<i>ghar-ma-</i>	hitte	<i>ghṛṣ-vi-</i>	levendig

△ **h** geeft aspiratie (uitspreken met aanblazen) van de voorafgaande medeklinker aan; **ṇ**, **ṣ** en **ṭ** zijn medeklinkers vergelijkbaar met *n*, *s* en *t* maar uitgesproken met de tongpunt naar achteren gebogen; **ṛ** is een *r* die als klinker functioneert. Het teken ˘ boven een klinker geeft lengte aan.

—Alexander Piperski

Opgave Nr 5 (20 punten). Gegeven zijn zinnen in het Nahuatl en hun Nederlandse vertalingen:

1. <i>nimitztlazoh̄tla</i>	ik hou van jou
2. <i>tikmaka in āmoxtli</i>	jij geeft hem het boek
3. <i>nitlahtoa</i>	ik zeg iets
4. <i>kātlītia in kuauh̄x̄nki in pochtekatl</i>	de koopman brengt de timmerman ertoe te drinken;
de timmerman brengt de koopman ertoe te drinken
5. <i>titzāhtzi</i>	jij schreeuwt
6. <i>niki in ātōlli</i>	ik drink de atole
7. <i>tikuika</i>	jij zingt
8. <i>tinēchtlakāhuilia</i>	jij laat iets voor mij achter
9. <i>kochi in tīzītīl</i>	de genezer slaapt
10. <i>niknekiltia in kuauh̄x̄nki in āmoxtli</i>	ik breng de timmerman ertoe het boek te willen hebben
11. <i>mitztēhuitekilia</i>	hij slaat jou voor iemand;
hij slaat iemand voor jou
12. <i>kēhua in kikatl</i>	zingt het lied
13. <i>niktlalhuia in zihuātl</i>	ik zeg de vrouw iets
14. <i>tiktēkāhualtia in oktli</i>	jij brengt iemand ertoe de wijn achter te laten
15. <i>ātli</i>	hij drinkt
16. <i>tlachīhua in pochtekatl</i>	de koopman maakt iets
17. <i>tēhuetzītia in zihuātl</i>	de vrouw brengt iemand ertoe te vallen

(a) Vertaal in het Nederlands op alle mogelijke wijzen:

18. *tiktlazoh̄tlaltia in zihuātl in kuauh̄x̄nki*
19. *nēchtzāhtzītia*
20. *tikhuitekī*
21. *nikēhuilia in kikatl in tīzītīl*
22. *nikneki in ātōlli*
23. *mitztlakāhualtia*

(b) Vertaal in het Nahuatl:

24. hij brengt mij ertoe de atole te maken
25. jij maakt de wijn voor iemand
26. de genezer brengt jou ertoe te slapen
27. ik zing iets
28. ik val

△ Het Klassiek Nahuatl was de taal van het Azteekse rijk in Mexico.

De zinnen in het Nahuatl worden in een vereenvoudigde spelling gegeven. *ch*, *hu*, *ku*, *tl*, *tz*, *uh* zijn medeklinkers. Het teken $\bar{\quad}$ boven een klinker geeft lengte aan.

Atole is een warme drank gemaakt van maizena.

—Bozhidar Bozhanov, Todor Tchervenkov

Bewerking: Alexander Berdichevsky, Bozhidar Bozhanov, Ivan Derzhanski, Ludmilla Fedorova, Dmitry Gerasimov, Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevich, Adam Hesterberg, Renate Pajusalu, Alexander Piperski, Todor Tchervenkov (hoofdredacteur).

Nederlandse tekst: Ivan Derzhanski, Aleksei Nazarov, Alexander Lubotsky.

Succes!